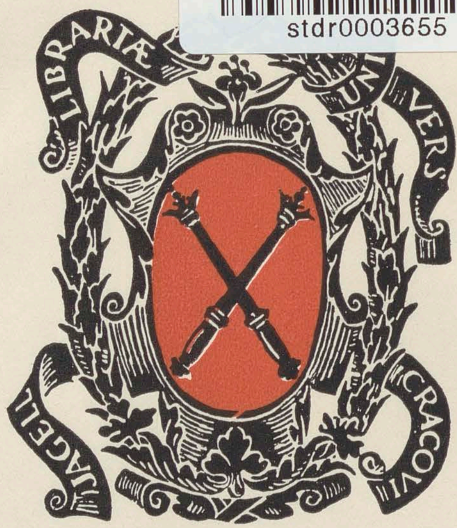

LIBRARIÆ
UNIVERS
IAGELL
CRACOVI

Vstáwá płacey v Są-
dow w Práwie Máy-
deburskim/ thák przed
Burmistrzem á ráy-
cámi/ iáko przed Woy
tem. Nowo vczy-
niona.

Cum Gratia & Priuilegio *REGIÆ MAIESTATIS.*

Lazarus Andreæ impressit Craccouiæ.

Anno Domini. 1558.

POnieważ pierwey v tákowych Sądow ludźie byli obćiążáni/ á w Nakłády przywodzeni płáceniem win / co było vbogim ludźiem ku wielkiemu obćiążeniu. Tedy Krol Jego Miłość Sławney pámięći Sygmund tego Imienia pierwſzy raczył roſkázáć/ áby te Vſtáwe chowano/ á więcey nád tho nie bráno/ iedno iáko ſye ná dole nápiſze. Gdźie w Krákowie Mieyſcie głownieyſzym tey Korony/ iuż to ták v Sądow záchowywáią/ y wſzedy tho ták po wſzytkiey Koronie chowáć máią.

Wſzytki rzeczy niepo-

żyteczne nie máią być dáley w Práwie chowany / y ty pytánia ktore w Práwie bywáły / á ná kożde pytánie Burmiſtrz álbo Woyt ſkazánie czynił. Aby thego nie było / tylko wtey rzeczy / o co miedzy ſtronámi idzie: w thákiey rzeczy Sedzia Wyrok / to ieſt ſkazánie / wyſłyſzawſzy żálobe y odpowiedz od ſtron vczynić ma. Ale w innych rzeczách / iż gdy ktho czudzą rzecz ſpráwuie / y przypytawa ſye od ſwey ſtrony przećiw pozwánemu / pyta pothym pozwány o to / ieſli ma pokázáć gdzie ieſt ku ſpráwowániu rzeczy they vmocowan: w thákiey rzeczy y w drugich ſobie rownych / nie potrzebá ſkazánia żadnego czynić / od kthoregoby płáćić miano: Ale słownie Sedzia roſkaże / áby mocowánie vkazał ku ſpráwowániu they rzeczy / zá tho nic nie biorąc. ∴ ∴ ∴ ∴

Sententcya też / tho ieſt / ſkazánia nie ma Sedzia czynić ná iedney ſtrony żadánie á pytánie / oprocz thego żeby żadna ſtroná nieſtánelá z vporu / iáko zową Łáćinnicy contuma-

citer / w tych rzeczách gdy pytha iedná stroná / mámli strone pozwáć / álbo máiąli mi Aktá czyść / álbo iesli moge około moiey rzeczy Testámentem czynić á disponowáć. Thu Sentencya ma mieysce. ./. ./. ./. ./.

TEż gdźie czyniono Sentencye około potwierdzenia Listow / Minut / Swiádectwá / Mocowánia kthorey Osoby / tho iest / Plenipotencyey / Opieki / Testámentow / to iuż nie ma być. Abowiem tákie potwierdzenia nie potrzebne są / y nic práwá nieprzydáią / gdy sie vkaże / żeby rzecz nie byłá sprawiedliwa / co sye z słow á z rzeczy tych co przed Sądem czynią / iásnie okázáć może / A poznáć kożdego spráwiedliwość. (:) (:) (:) (:)

W Práwie / iáko wedle obyczáiá sobie opráwuią: A kożdą s thych rzeczy Sedźia osobno skázował: á zá kożde mu skázowánie płácono / To teraz ná ty wszytki rzeczy skazánie iednym rázem ma vczynić.

TEż około vkazánia Gwaru álbo Zastempu / gdy pytáią iesli Gwar ma

vczynić/kthorym obyczáiem/kiedy/ieśli gi dobrze vczynil/ ieśli czás áby Gwar złożył/ Tu też skazánia ná tákie rzeczy nie potrzebá: dosyć ná tym iż podniowszy práwą reke/ podniesye pálec wedle Máydeburskiego práwá opisánia/ á Gwar wedle Práwá vczyni.

TEż przy Appellácyách gdy sye kto odzowie od skazánia/ nie trzebá Sentencyey w tym/ ieśli ma być dozwolona Appellácya: A iáko rychło kto Appelluie/ma wykonáć swoie Appellácyą: á tho przeto thego nie trzebá/iż kożdy może wiedzieć/ y wie/ iż od skazánia po przy ktorą iuż strony wypuszczą/ o the rzecz ktorą sye miedzy imi dzieie/Appellowáć kożdy może. A iż theż Appellácyey rok á koniec iesth do sześci Niedziel: oprocz iżby then co Appelluie/ostrzegł tho sobie w Práwie/ iżby mogł rychley swą Appellácyą wypráwić/ co mu bedzie wolno vczynić/ gdy strone przyzowie ku swey Appellácyey.

NIe máią theż tego Sedziowie czynić/ áby co mogą czynić/ iednem skazániem odpráwić/ áby kilká skazánia dla swego pożythku z osobná czynić mieli/ iáko gdy skażą zápłácić

dług / tedy iuż przytym ma skázáć zá rázem czás záṕłácenia / do dwu Niedziel / do osmego dniá / álbo do trzeciego dniá / álbo do Zachodu Słoń=cá / thák iáko w thákiey rzeczy skázáć przychodzi wedle Práwá.

PRzysyegi gdy bywáią zá skazá=niem / thedy też tego pytánia nie trzebá / y iáko then co ma przysyądz / ma przystepić ku Krzyżu / ná ktory przysyądz ma / iáko ma przysyądz / iesli czás klekną́ć / pálec położyć álbo złożyć z Krzyżá / wstáć. Dosyć bedzie ná tym / iż o to pytáć bedzie Prokurator / iesli iego stroná od ktorey sprawuie / wedle obyczáiu Práwá przysyegi vczynicby nie=mogł zá iednym rázem / ile rázow bedzie mogł czynić á poprawić sye: Jesli Meskie pogłowie / thedy dwá rázy może sye poprawić po pierw=szym. Tu w tey mierze iedná Sentencya.

DRuga Sentencya theż potrzebna / gdy pyta Prokurator / iesli iuż stroná gdy przysyegę wedle skazánia vczyni / wolen ma być od prze=nágábánia powodowego. A od Krzyżá też ná ktory przysyegáią / nie ma nic bráć.

PRzysyegę gdźieby thez stroná

stronie odpuściłá/ thu żadney winy Sedzia nie ma bráć/tylko ci máią wine álbo iáko w Prawie zową pokup/przepáść/ kthoryby przysyęgi skazáney vpornie nieuczynił: Abowiem iesli ten przeciw kthoremu przysyądz miano/ z łáski álbo prze Bożą boiazni odpuści przysyege/ thedy niemász przyczyny/ czemu Sedzia wine zá tho ma bráć/ gdy doswiadczona rzecz iest/ iż wiele tákich bywáło/iż by był nie przysyągł snadź/boiąc sye winy kthorą Sedziemu miał dáć/thedy przysyągł.

Swiádki gdy wiodą tedy też tám skazánia nie potrzebá/ gdy pytáią iesli swiádek tám ma być przypuszczon do tego mieyscá/ álbo Kołá gdzie Sąd syedzi/mali być słuchan. Gdy też Woźny/ álbo then Mieyski sługá swiádczy że pozywał/mali też tám być przypuszczon: gdyż tho wszytko są iáko Polskim iezykiem zową Łápáczki:Ponieważ tákie mieysca máią być wolne thym co spráwuią swoie rzeczy. A Podwoyski też potrzebny/áby przy Sądzie był.

Gdy thez przy Spráwách czta kthore Minuty/ tedy od kożdey brano grosz: A niegdy niekthore były bárzo krotkie ku czćieniu:

Tákże

Tákże thez gdy czćiono rozne rzeczy á potrzebne ku tey ſpráwie / kthora ſye dzieie / z kſyag Sadowych / thedy od kożdey rzeczy rozno brano po groſzu. A ták od wſzyſtkich rzeczy co beda czyść w iedney ſpráwie / á ná iedno ſyedzenie Sadowe : iedno ieden groſz bráć máia.

A Iż Prokuratorowie mowiac á replikuiac / wiele przy náczynia / á ile rázow mowia / tyle tho rázow do kſyag wpiſuia : A ták w máley rzeczy nie máłe kſyegi oney prze beda / ktorych pothym rzeczy / ná oſtátnim Sadzie / Sedziowie rzadko álbo nigdy nie czta. A ták doſyć ná tym / że tho co Prokuratorowie mowia / że to ieden raz zápiſza / y od tego też ieden raz zápłáca.

Bdziebyſtroná nieſtánelá / izby ia wnieſtánim zdano / tedy od zápiſánia Contumácyey w rzeczách ktore nie ſa wietſze dzieſyaći grzywien / iedno od thego groſz ma być dano / A ieſliby około Plenipotencyey co ſye działo / tedy groſz ieden tylko raz ná pierwſzym roku : ná drugich rocech nie trzebá od tego nic płáćić / gdy iuż Vrzad wie / iż ieſt mocowány / gdyż przed tym gdy ſye rzecz dzíáłá około nie ſtánia á prze-

zyſtkow cze-

zyſkow częſtokroć brano od Plenipotencycy / y nakłády nie máłe z tákich rzeczy ſye mnożyły.

Wzdánie / gdy wiele Dziedzicow czyniło iedno dziedzictwo wzdawáiac / tedy od kożdego z oſobná płácono przyſyężnikom / gdyż to iedno ieden raz ma być / od wſzytkich ſpołem zá iedno wzdánie iednoż zápłácenie wedle Stárego zwyczáiu / iáko przed tym od tego płácono / gdyż też táka rzecz / iednym ſye zapiſem álbo Aktem odpráwi. ∴ ∴ ∴ ∴

Z Przedu ieſli kiedy odkłádano ſądy ná inny czás / tedy też gdy ſtrony Attentowáły roku / A Sąd przełożono / tedy y od tego że ſtrony Attentowáły roku brano od nich pieniądze. A ták to wſzytko iuż abrogowano / iż od tákich rzeczy y im rownych nie máią nic bráć tylko iáko ſye nápiſáło o thym od czego co ma być brano / tedy ſye to ták ma záchowáć.

W Sądzie wielkim niemáią być winy ktore bierano iż kto omylnie ſye podmowił / álbo Woytá pierwey niż Burgrábie miánował / ábowiem tho nic nienależy ku

przekázce spráwiedliwości.

GDy kogo obwołáią ná Gwałćie ná Mężoboystwie/ tedy też tu pytánia wiele bywáło/ A zá kożdym pytánim nákład szedł/ A ták ten porządek ma być chowan/ Od wezwánia Láwnikow ieden grosz: Podwoyskiemu co pozywa odeczterech pozwow cztery grosze: od pierwszego skazánia ieśli ma być pomoc od Práwá ku wezwániu Mężoboyce/ od tego szelag ieden Láwnikom: od wezwánia Mężoboyce Podwoyskiemu szelagow cztery. Tákież też gdy powie że pozywał álbo wołał/szelagi cztery Od skazánia ktore iuż bywa po żáłobie strony/ zá niestániem drugiey strony. Tedy ná koniec pytáią ieśli ma być ten zábity pochowan/ zá co wszythko iedno dwá szelagi Láwnikom máią być dany/á nie wiecey. A Sedziemu zá ty dwie Sentencye od kożdey po groszu. Sludze álbo Prokuratorowi co the Rzecz bedzie spráwował dwánaście groszy. A wywołánie álbo wypowiedzenie gwałtowniká/ iáko Láćinnicy zową Proscriptio/ ma być od Láwnikow vczyniono głosem/Polskiem Iezykiem/áby wszytcy słysząc rozumieli.):( ):( ):( ):(

Gdzieby

Gdziebby ieden z drugim swarliwemi słowy nászedł álbo złáiał / á Sadby to słyszał/tedy nie ma być kożdemu przysyężnikowi y Woytowi z osobná winá zá to płaconá: Ale iednesz wine położy ten co łáiał ták Woytowi iáko Przysyężnikom groszy pieć á dwádzieściá y szelag ieden. A stronie tey ktora złáiano / ten co łáiał poki Sad syedzi bedzie powinien opráwić/ á odezwáć to. A iż gdy sye przed Sad pozywáia o sromotne słowá gdy pozwány przy/thedy skázowano przysyege: A wszákże iż to zwyczay ták dzierży / gdzie sye słow łáiacych dotycze niedopuszczáia przysyegi / y skázowano zá rázem / áby obwiniony álbo pozwány dał wine. A przydáło sye tho iż Niewiástá z Gniewu pozwáłá trzech álbo czterech / iże mie zesromocili / złáiáli/á ták wszytkiem poniewaz nieprzysyegáli skázowano wine dáć/á ták w tym bywáło wiele potwarzy/y nie máłe bránie win: A przeto w tákich rzeczách gdy sye przytráfi miedzy Ludzmi oboiego Stanu / á zwłaszczá lekkich á máłych Person/ Sedzia to ma vznáwáć/ bez wszytkich nakłádow: A Stroná obżáłowána / gdy ia swiádectwem przeswiádcza / ma skázáć áby Strone obrázona thymi Słowy przeprosiłá.

ZAl mi tego iżem to z Popędliwo-
ści á z Gniewu vczynił/ álbo vczy-
niłá / gdyż o tobie nigdy nic złego
niewiem: y proſzę ćię dla Páná Bo
gá/ áby mi tho odpuścił álbo odpu-
śćiłá. A winę karząc zá niepowśćiegliwość
Językå Sędzia ma wziąć trzy groſze. Jeſliby z
vporu zá roſkazánim Sędziego przeprosić nie
chćiał/ tedy máią tákiego álbo táką wſádźić zá
ſzyię w Kunę: A pierwey go niewypuśćić/ áż te-
mu doſyć vczyni.

OKolo Ran krwáwych/ ćieſzkich/
á ſzkodliwych/ gdźieby ſye rzecz dźiálá/ gwałto-
wnie vczynionych/ obwołánych/ á oświádczo-
nych / Sędzia thák ſye ma záchowáć w brániu
win/ ieſliby ſye tákie Rány przydáły po wywo-
łániu Sądu wielkiego / nizby dwie Niedźieli
minęły / tedy czterdźieśći groſzy winy máią być
wźięty. Ale ieśli żeby tákie Rány innego czáſu
niż pod wywołánim Sądu wielkiego przydá-
łyby ſye/ tedy winy nie máią więcey wźiąć iedno
pięć á dwádźieśćiá groſzy j ſzeląg ieden. Ale około

proſtych

prostych krwáwych Ran álbo sinych/ niemáią tych áni w ták wielkich záchowywáć/tylko Sedzia ma wziąć szesć groszy/ A nie wiecey.

Prokuratorowie máią być przy syegli/ktorym ma być dawano ab Arce Stanowe / to iest Polskim słowem od zapowiedzi rzeczy zástáney / od vstánia Roku / od przewleczenia álbo záwieszenia Causi ná inszy czás Prokuratorowi ieden grosz. Ale zá tho co spráwuie rzecz iednego dniá tedy cztery grosze kożda stroná swemu Prokuratorowi dáć ma.

A Ktorzyby Prokuratorowie przysyądz niechćieli/Sedzia niema im dopuśćić przed swem Sądem żadney rzeczy spráwowáć/ á gdzieby przećiw temu czynili/tedy przez vrząd zá to máią być karáni.

A Gdzieby ktory przyaćiel powinny przed Ráycámi/álbo Sądem Woytowskim od przyaćielá ná krotce chćiał spráwowáć / álbo rzecz powiedzieć / tácy máią być od przysyegi wolni/ oprocz żeby theż od innych spráwowáć chćieli: Ktoby theż Prokuratorá z innąd przy-

Rány Proste

Procurator debet esse iuratus

Amicus Procurator esse potest

wiodł / tedy go też nie máią do przyſyegi ćiſnąć / oprocz żeby też od innych ſpráwowáł / tedy powinien bedźie thyż brzemioná nośić / iáko inni Prokuratorowie co tám mieſzkáią á przyſyegáią.

Przyſyegá Prokuratorow táka być ma.

JA .N. przyſyegam Bogu / iż Sedziemu álbo ſądowi iego posłuſzen być chce wtych wſzytkich rzeczách ktore z Práwá bede powinien: A iż wiernie / pilnie / bez wſzythkich przewłok:nie tym obyczáiem ábych przewłoki vmyślnie czynić chćiał / vrząd moy Prokuratorſki czynić á ſpráwowáć bede: Y tey rzeczy kthorą przyyme / á kthorey mi ſye zwierzą / wedle naywyſſzey mozności Rozumu moiego / wedle Sumnienia iáko nalepiey bede rozumiał á vmiał / bede

broni/ á Spráwy áni Rády they/ ktorey mi sye iuż zwierzą drugiemu niepowiem: Ani przystąpie do drugiego spráwowáć iego rzeczy odstąpiwszy od pierwszego / od kthorego bych sye podiął: Ale iuż przy thym spráwowáć á trwáć bede/ áż do dokonánia tey rzeczy. Listow/ Zapisow/ ktore bede miał od strony swoiey/ tákiesz też rády/ rozmow w they rzeczy ktorey mi zwierzono żádnemu á ow szem stronie przećiwney álbo Prokuratorowi iego álbo komu z tych co by przećiwney stronie byli przychylni/ á przy niey stali/ áni słowem/ áni pismem/ áni żadnym znákiem/ przes sye álbo przes kogo innego. Y dobrowolnie nie dam ná sobie zyskáć they Causy ku szkodzie mego Pryncypa-

lá / y wszythko chce czynić wiernie á cále / co ná dobrego Prokuratorá á Obrońce rzeczy należy / á nie opuszcze tego y przećiwnego temu nic nie vczynię / z Láski / z Miłośći / z Nienawiśći / zá Dáry / áni zá żadną ináką rzeczą. Ták mi Pan Bog pomoż.

W Woytowskich Sądow gdy sye wszytki rzeczy nie potrzebne máią iuż ná strone odłożyć / á w nakłády Ludzie nie máią być przywodzeni : tedy wszytki spráwy v Woytowego Sadu / á zwłaszczá ktoreby niebyły wietsze dzieśyaći Grzywien / owszem wiec miedzy vbogimi Ludźmi nátychmiast Woyt bez odwłoki á bez wszelákich win / ma rozeznáć á koniec vczynić / ták iáko sye theż to przed Rádą á Burmistrzem záchowywa / á od pozwu nie ma nic być wiecey wzieto iedno szeląg ieden : od skazánia też szeląg: á od zćienia co z ksyąg wynidzie od tego nic nie płáćić. (:) (:) (:) (:)

Os Minut álbo Zapisow / ktore biorą

re biorą w sprawach / tak przed vrzedem Woytowskim / iako też przed przysyężniki / ktore idą z ksyąg vrzedu Woytowskiego / gdzie napiszą na pulkarty / to iest iedne strone pułarkusza Papiru / iesli przyłożą pieczeć tedy dwa grosza dać: Jesli niemasz Pieczeci tedy grosz. A od iedney karty cáley napisaney gdy s Pieczecią trzy grosze / a bez Pieczeci dwa grosza. A thak około wszytkich rzeczy pisania ma sye tak záchowáć.

Gdy z Vrzedu Woytowskiego pieczetuią iáki Sklep/albo Komorę iaką/iakosye to przydawa miedzy Ludźmi z potrzeby a z zwyczáiu w takich rzeczách záchowałego / tedy od tego ma być płácono trzy grosze a nie wiecey. A gdyby Skrzynie albo Szafę iaką pieczetowano / tedy iedno ieden grosz.

A Gdzieby sye Strony zgodziły/ iżby zásye Vrząd otwarzał/ tedy grosz ieden: ale gdzieby rzeczy nie było wiecey w tamtym zamknieniu nižli ktoreby stały zá dziesyeć Grzywien/ tedy iedno ieden Szeląg.

Gdy kogo czynią mocnym ku

iákiem spráwam przed sámem Woytem/tedy w tych rzeczách ktoreby on spráwowal/od Zapisu/ od zdánia wniestániu/co pierwey od tego grosz dawano/áby byłá roznicá miedzy Sady Gáionemi / á miedzy Woytowskiemi / thedy iedno Szeląg ma być dawano.

WWiązánie gdy komu dawano

w iáki ogrod/á przytym były nieiákie domki/ álbo chálupki/do onego ogrodá przysłuszáiące/tedy od wszytkich tákich rzeczy z osobná bráno. A ták gdyby w iáki ogrod/á były też przytym iákie domki/ Wwiązánie dawano/ ktemu ogrodowi przysłuszáiące / tedy od tego wszytkiego społem/ á nie od kożdey rzeczy osobno dáć/iáko dawny zwyczay iest/co od Wwiązánia należy álbo dawáią. ∴ ∴ ∴ ∴ ∴

GDyby thez wiele Dziedzicow

było Bráćiey álbo innych przyaćioł/coby zá iedny osoby mieli być rozumiani/tedy Woyt od wszytkich ma wziąć społem/á nie od káżdego osobno/co od tákiego Wwiązánia dáwáią.

A Gdzieby táką possessyą dawa-

no roznym Perſonam / żeby iedni mieli Práwo przyrodzone / drudzy nábyte / w tákich rzeczach od káżdego z oſobná Woyth ma wziąć wedle zwyczáiu co od tego przyſłuſze.

KOnie gdziebY thez byłY vrzednie wziete/ á do Vrzedu przywiedzione/ wielka też vtrátá około tego ludziem bywáłá ieſli wiele koni było / á długo ie chowano / ábowiem ná kożdy dzień á noc od chowánia brano po groſzu: A ták nie ma być brano ieno ſzeląg ieden. A od karmienia kożdy dzień y noc iedno ieden groſz ma być brano: á ktoby zá rázem chćiał reczyć/ tedy ma mu być ná Rekoiemſtwo dano: á od Oborzy nie bedzie nic dáć.

BDy Nakłády ſzácuią kthore z Práwá ſkázuią zá rzecza zyſkána / tedy miedzy nakłády to ma być poczytano co ſtroná Sadowi da/ Prokuratorowi ná dzień ma dáć/ y co zá Minuty ma być dano wedle Vſtáwy iáko ná gorze nápiſano.

POdwoyſcy tez gdy pozywáli iż iedná ſtroná pozwálá/ o tez tez rzecz dru-

ga stroná pozwálá: A ták czyy pierwszy Pozew był / bywáłá około tego roznicá á prza / á Podwoyski od obudwu brał. A ták vznawszy czyy pierwszy Pozew w tákich rzeczách/nie ma bráć iedno od iedney strony.

TO też był wielki błąd y ludziem bárzo szkodliwy á nie spráwiedliwy / y niema być chowan / á owszem zákazan / iż ieden ktory miał z drugą Stroną czynić á był możnieyszy / Prokuratory álbo też Podwoyskie náiał á zákupił:á iż ich drudzy mieć ku swey potrzebie niemogli/ co niema być/ y ma to być zákazano á broniono.

Dokończenie.

ius
Vbi ius scriptum habetur, illud consuetudo vel consensus hominum
infringere non potest Sp. Sax libro 2 art 62

In Judicem Carmen

Judicis recti nec vi nec Munere flecti
Czyj sedzia przy prawdzie stoi
Dar w szardzala grozb sie nie boi.
Widzien ze
Obietnice w wyznieniu wedlug prawa nie niewada

Judex iudm

Vnusquisque honeste se circa iudm habere debet. iudex enim
in loco Dei ibidem residet
Judicis ex duplici causa possidetur. Primo ex Parte Dei Vt co-
rrigatur excessus in Deum commissus, Secundo ex parte
hominum qui laeduntur vel iniuriam afficiuntur, Vnde ex
duplex poena ibidem soluitur, Deo ipsi vel iudici in loco
Dei residentis mulcta praestatur ex eo, quia praeceptum
dei transgressus est. Homini vero laedenti emenda soluit
Sp. Sax libro 1 art 53.
Si quis concitatis verbis contra honestatem iudicii vel aliquo
alio iudm impedierit vel indisciplinate se haberit, iudex mul-
ctam tollit Sp. Saxon Muni art 16.
Quatuor Virtutes iudex Vt in se habeat preciose est Justitiam
quam dimittere non debet causa, amoris gratiae seu munerum
Fortitudinem nam et corpus exponere debet, bonaque sua
ius et iustitiam defendendo. Prudentiam ut sciat

dignoscere inter bonum et malum, Modestiam, in cibo et potu etiam modestus in passionibus animi ne effundat iram et exinde confusus quid dicftet, uel inhonestis uerbis appareat, Spe. Sax. libro 1 art. 55

Feriatto tempore iudicii bannire iudium non licet nec aliquos iudicios actus exercere

Illegitimus non excluditur nec repellitur a dignitatibus et honoribus secularibus in deffectu aliorum. alias non Sp. Sax libro 1 art 51,

Judex non debet esse periurus non proscriptus nec excommunicatus non Judaeus neque Hereticus non infidelis legittime natus, non mutus non surdus nec iunior 21 annorum Si aliquid horum deffciat iudex esse non potest Sp. sax libro 1 articulo 55

Pœna, Ubi certa statuta non est, in initio rem iudex debet declinare partem libro 2 Art 13.

Sedia sporow lidskich pobožnie osudzac na krotkie y mate sprawy bez pisma Vzhavac y sadzic: y oto sie zpilnosci, starac aby sprawnych nakladow poddani nie nissczeli, Jednak sedzia nie powinien sadzic wedlug swy wiadomosci ale z con trowersyi stron wedlug prawa, wyiawszy by obzwiniony byt albo dziedziciem albo szalenym = Bezpiecznie tedy kazdy sedzia wedlug prawa postepuie niss wedlug wiadomosci swy sadzic moze. = Vide Sedzia

In levioribus criminibus omnes propiores ad liberandum absoluendumque esse debemus quam ad condemnandum = Jode

Syndicus Graeci, defensor vel actor latine dicitur, et est Procurator, qui nomine Universitatis conuenitur, vel agit tam in iudicijs quam extra — Obronca

Judex non debet pœnam iuris, pro arbitrio suo minuere aut augere damnatis, etiam si damnatus petat, Quia ut sic reus erit animæ et sanguinis eius. Sanguinis enim quia eum occidit, et non sententia iudicij decreta, Ut si decernatur rotâ plecti, Judex caput amputare facit iniuste agit, Non enim potestatem habet occidere creaturam Dei, sed iudici ipso hec facultas data est, Judices ergo pœnas a iure statutas excedere non debent, Anima vero ipsius reus erit, quia qui metu pœnæ aliam sibi eligit et petit mortem, quam quæ sibi decreta sit, seipsum interficit, inter damnatos computatur = Ex Fabricij Juris libro 1, de pœnis Et speculo Sax libro 1, art 69, Et libro 2, art 13 / 13 glose

Nullus Judex quantumcunque supremus sit, absque ordine iudicij, probationibusque sufficientibus aliquem interficere debet, Ex Sax libro 3, articulo 60. Hec dicit Dns Quia dimisisti Virum dignum morte de manu tua, erit anima tua pro anima eius = et populus tuus pro populo eius Regum libro 3. Capite 20, sub [illegible]

Saluus Conductus

Saluum Conductum habens con=cum agere non p[ote]st
Sp. Sax libro 3. art. 9.

Jezliby kto pokoi za samo sobie przerzeczony zgwałcił
na gardle ma bydz karan
Gleit albo wolny przeiscie kto komu da powinien go bronicz od szkody
Przeciwko gleit maiącemu nic sie cznic nie godzi

Depositum

Depositum seu res deposita dicitur quando aliquid cui committi
tur vel ad servandum datur et illa uti non debet, nec etiam
soluere tenetur si perditur, data si non diligenter custodiat,
nisi forsan dolus committatur per eo, Sp. Sax. libro 3. art. 5.

In deposito quatuor consideranda

Qui depositum non reddit damnum illi resarciet qui
deposuit, et cum hoc furto accusari potest, Secundo quod
retentor rei ille nullam exceptionem facere potest, quo depo
situm arrestari possit, etiam si sibi tenetur quid, vel si
con=cum deliquerit, Tertio si deponentis plures relin
quantur haeredes, et unus accipit suam partem illum
concernentem, alij vero differant, et interim deposita
rius non sit in reddendo, illi non possunt contra illum
agere qui suam partem ceperant, Quarto qui non re=
stituit depositum infamia afficitur. Iudicium

6